

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 186
din 15.05.2024

Dosar nr.: 594/2022

Petiția nr.: 5953/31.08.2022

Petentă: Asociația Civică pentru Demnitate în Europa

Reclamat: U.A.T. Comuna Zăbala, jud. Covasna

Obiect: Petenta reclamă o posibilă faptă de discriminare ca urmare a faptului că pe raza U.A.T. Zăbala mai multe străzi au denumiri exclusiv în limba maghiară, acest fapt reieșind atât din nomenclatorul stradal, cât și din plăcuțele cu denumiri de străzi amplasate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentei

1. Asociația Civică pentru Demnitate în Europa, prin reprezentant ...

Numele, domiciliul ales și sediul părții reclamate

2. Unitatea Administrativ-Teritorială Comuna Zăbala, jud. Covasna, cu sediul în com. Zăbala, str. Principală nr. 829, jud. Covasna, adresă de e-mail: office@zabola.ro

II. Procedura de citare

3. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5953/14.09.2022, respectiv nr. 6319/14.09.2022, a citat părțile pentru data de 03.10.2022.

4. Totodată, prin citație i s-a solicitat petentului să pună la dispoziție o copie a statutului asociației, în vederea stabilirii calității procesuale active a organizației.

5. Prin adresele nr. 7255/13.10.2022, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a dispus recitarea părților ca urmare a adresei părții reclamate prin care s-a adus la cunoștință Consiliului imposibilitatea transmiterii unui punct de vedere din cauza nerespectării prevederilor art. 17 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008.

6. Plicul adresat petentei a fost returnat la sediul instituției, astfel încât s-a procedat la comunicarea actelor procedurale pe adresa de e-mail indicată.

7. Prin adresa nr. 96/06.01.2023, petentei i-a fost comunicat punctul de vedere depus la dosar de partea reclamată. Totodată, petenta a fost informată de posibilitatea de a formula concluzii scrise în termen de 15 zile de la primirea prezentei adrese.

III. Susținerile părților

Sușinerile petentei

- 8.** Petenta a formulat memoriul înregistrat cu nr. 5953/31.08.2022, prin care a reclamat posibilul conținut discriminatoriu la adresa cetățenilor români necunoscători ai limbii maghiare a unor denumiri de străzi de pe raza U.A.T. Zăbala, județul Covasna.
- 9.** În fapt, la data formulării memoriului, mai multe străzi de pe raza U.A.T. Zăbala, aveau denumiri exclusiv în limba maghiară (poze anexate). Conform petentei, acest fapt reiese atât din nomenclatorul stradal, cât și din plăcuțele cu denumiri de străzi amplasate.
- 10.** Petenta susține că amplasarea acestor plăcuțe cu denumiri de străzi s-a făcut în baza Hotărârii CL Zăbala nr. 38/2020 privind aprobarea nomenclatorului stradal al comunei Zăbala din care reiese faptul că unele străzi au denumiri exclusiv în limba maghiară.
- 11.** Având în vedere că străzile sunt pe teritoriul României, petenta consideră că este o discriminare pe criterii etnice și lingvistice la adresa cetățenilor români necunoscători ai limbii maghiare.
- 12.** În probațiune, petenta anexează înscrisuri.
- 13.** Prin adresa nr. 6888/03.10.2022, petenta a comunicat o copie a statutului asociației.
- 14.** Petentul a formulat adresa nr. 719/31.01.2023, prin care a susținut aspectele sesizate prin memoriul formulat inițial.

Sușinerile părții reclamate

- 15.** Prin adresa nr. 6790/28.09.2022, respectiv nr. 6866/30.09.2022, partea reclamată a informat C.N.C.D. că a dorit să formuleze un punct de vedere, dar petiția comunicată a fost alta decât cea indicată în citație.
- 16.** Partea reclamată a formulat adresa nr. 7700/28.10.2022, prin care și-a exprimat punctul de vedere cu privire la memoriul formulat de petentă.
- 17.** Astfel, partea reclamată susține că Hotărârea CL Zăbala nr. 38/2020 privind aprobarea nomenclatorului stradal al comunei Zăbala, a fost modificată prin Hotărârea CL Zăbala nr. 59/2021 cu privire la modificarea Hotărârii Consiliului Local nr. 38/2020 privind aprobarea Nomenclatorului stradal al comunei Zăbala, prin care s-a modificat Anexa nr. 1, parte integrantă la Hotărâre, în sensul că au fost traduse numele străzilor din limba maghiară în limba română, cu excepția a patru străzi, respectiv str. Darek, str. Szocsok, str. Keresztesek și str. Hegymege.
- 18.** Reclamata susține că în ceea ce privește str. Hegymege a fost adoptată Hotărârea CL Zăbala nr. 36/2014, în baza Avizului favorabil al Comisiei de atribuire de denumiri a județului Covasna nr. 10060/28.06.2014, pentru str. Derek și str. Keresztesek, Hotărârea CL Zăbala nr. 78/2017, în baza Avizului favorabil al Comisiei de atribuire de denumiri a județului Covasna nr. 12242/07.09.2017, iar str. Szocsok nu se poate traduce, pentru că este un nume de familie și strada a fost denumită astfel, deoarece pe strada respectivă au stat familii cu acest nume.
- 19.** Totodată, partea reclamată susține că nu înțelege obiectul sesizării având în vedere că, în majoritate localităților, există străzi denumite în alte limbi, de exemplu în mun. București, str. Rafiei-Rahmaninov, în mun. Sibiu str. Botticelli etc.
- 20.** În probațiune, partea reclamată anexează înscrisuri.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

21. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: „(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(...)”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: „(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 15 Universalitatea: „(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”

Art. 16 Egalitatea în drepturi: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți:

„(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare:

Art. 2: „(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Principiile de analiză

22. Curtea Constituțională a statuat în mod constant că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

23. Prin urmare, în ceea ce privește aspectele care intră în sfera de competență a C.N.C.D., se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Aplicarea principiilor la speță

24. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unei posibile fapte de discriminare ca urmare a faptului că pe raza U.A.T. Zăbala mai multe străzi au denumiri exclusiv în limba maghiară, acest fapt reieșind atât din nomenclatorul stradal, cât și din plăcuțele cu denumiri de străzi amplasate.

25. În drept, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I „Principii și definiții” al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II „Dispoziții Speciale”, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

26. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

27. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza posibila încălcare a tratamentului egal în ceea ce privește cetățenii care nu sunt vorbitori de limba maghiară, având în vedere că anumite străzi poartă denumiri exclusiv în această limbă.

28. În analiza prezentei spețe, Colegiul director se raportează la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu prin care s-a stipulat că diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”.

29. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: *Fredin împotriva Suediei*, 18 februarie 1991; *Hoffman împotriva Austriei*, 23 iunie 1993, *Spadea și Scalabrino împotriva Italiei*, 28 septembrie 1995, *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, 22 octombrie 1996).

30. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.¹

31. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

32. Concret, analizând susținerile petentului prin prisma prevederilor art. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, Colegiul reține că aspectele de discriminare reclamate vizează tratamentul inegal aplicat cetățenilor care nu sunt vorbitori de limba maghiară în ceea ce privește denumirile de străzi de pe raza U.A.T. Zăbala, județul Covasna, exclusiv în această limbă.

33. În sfera de analiză a situațiilor asupra cărora Colegiul director se pronunță, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, tratamentul aplicat pentru două situații comparabile trebuie să fi fost diferit, iar subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, iar în cazul discriminării indirecte, prin comportamentul activ/pasiv aplicat, efectele generate să fie discriminatorii.

34. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este existența unei legături de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată. Ori, în prezenta speță criteriul reținut ar putea fi cel al etniei.

35. Având în vedere susținerile petentului, Colegiul reține că nu există un drept încălcat, respectiv un drept de traducere a denumirilor celor patru străzi în limba română având în vedere faptul că denumirile reprezintă substantive proprii.

36. Totodată, Colegiul reține că locuitorii care nu sunt vorbitori de limba maghiară, nu sunt prejudiciați, întrucât denumirile celor patru străzi de pe nomenclatoarele stradale, respectiv str. Darek, str. Szocsok, str. Keresztesek și str. Hegymege, sunt substantive proprii, care nu suportă traducerea.

37. În continuare, Colegiul se raportează la apărarea părții reclamate conform căreia Hotărârea CL Zăbala nr. 38/2020 privind aprobarea nomenclatorului stradal al comunei Zăbala, a fost modificată prin Hotărârea CL Zăbala nr. 59/2021 cu privire la modificarea

¹ A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.

Hotărârii Consiliului Local nr. 38/2020 privind aprobarea Nomenclatorului stradal al comunei Zăbala, prin care s-a modificat Anexa nr. 1, parte integrantă la Hotărâre, în sensul că au fost traduse numele străzilor din limba maghiară în limba română, cu excepția a patru străzi, respectiv str. Darek, str. Szocsok, str. Keresztesek și str. Hegymege.

38. Prin urmare, Colegiul director constată că în speță nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, în lipsa dreptului încălcat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu **unanimitatea** membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 în lipsa dreptului încălcat;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

—

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Motivat și redactat: A.D.
Data redactării: 04.07.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

